

Prof. dr hab. Cezary Sanecki
Akademia Muzyczna im. G i K. Bacewiczów w Łodzi
ul. Gdańska 32, 90-716 Łódź
Dziedzina sztuki
Dyscyplina artystyczna – sztuki muzyczne
Tel. 601 463 793
e-mail: saneckicezary@o2.pl

ZLECENIODAWCA OPINII

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku; Rada Dyscypliny Artystycznej; pismo nr RDA.510.I.84(3)2023 z dnia 4 lipca 2023 roku; zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

DOTYCZY

Uchwały Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku 75/2022 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej w postępowaniu doktorskim Pana mgr. Daniela Jakuba Ziomko.

Postępowanie doktorskie zostało wszczęte na podstawie wniosku o wyznaczenie promotora, w osobie profesora doktora habilitowanego Waldemara Wojtała, na mocy art. 179 ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej prof. dr. hab. Przemysława Stanisławskiego pisma, sygnowanego datą 4 lipca 2023 roku, informującego o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana Daniela Jakuba Ziomko pt.: *Aspekty wykonawcze niewydanych sonat fortepianowych Konrada Pałubickiego, Ewy Synowiec i Władysława Walentynowicza*, została dołączona rozprawa doktorska, którą zgodnie z art. 187 ust 3 i 4 ustawy stanowi dzieło artystyczne opatrzone opisem w języku polskim i angielskim.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Pracę doktorską Pana mgr. Daniela Ziomko pt.: *Aspekty wykonawcze niewydanych sonat fortepianowych Konrada Pałubickiego, Ewy Synowiec i Władysława Walentynowicza*, stanowi dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD opatrzone opisem w języku polskim i angielskim. Dzieło wraz z opisem stanowi logiczną, dobrze skonstruowaną i wzajemnie uzupełniającą się całość.

Na dzieło artystyczne składa się wykonanie sześciu sonat fortepianowych trzech kompozytorów.

Są to:

Konrad Pałubicki – *Sonata na fortepian (1983)*,

Ewa Synowiec – *Sonata w formie otwartej (1965)*,

Ewa Synowiec – *Sonata minima (1967)*,

Ewa Synowiec – *Sonata per pianoforte II (1980)*,

Ewa Synowiec – *Sonata per pianoforte III (1992)*,

Władysław Walentynowicz – *Sonata (1962)*.

Dobór kompozycji i ich wykonanie ściśle koresponduje z tematem pracy.

Prezentowane przez doktoranta kompozycje fortepianowe nie są dziś utworami często goszczącymi na estradach. Nie zostały wydane drukiem więc w zasadzie znane są wąskiemu gronu wykonawców i odbiorców, jednakże ze względu na niezaprzeczną wartość artystyczną ich wykonywanie jest warte polecenia każdemu pianiście poszukującemu nowego, nieodkrytego repertuaru. Poza tym studiowanie ich bezsprzecznie wzbogaca wyobraźnię i technikę pianistyczną młodych adeptów sztuki fortepianowej. Cieszy fakt, że Pan Daniel Ziomko dostrzegł wagę twórczości wspomnianych wyżej kompozytorów i nagrał dzieło artystyczne zawierające ich sonaty fortepianowe zwłaszcza, że są to utwory które nie były do tej pory poddawane głębokiej analizie pianistycznej.

Przedstawione przez doktoranta dzieło artystyczne, zawiera wymienione powyżej utwory, które spełniają następujące kryteria doboru: *ich tytuły i konstrukcja odnoszą się do formy sonatowej, są skomponowane na fortepian, nie zostały wydane drukiem, twórcy tych dzieł związani są z gdańską Akademią Muzyczną (należeli do grona wykładowców tej Uczelni)* (cytat z pracy doktoranta).

Sonata na fortepian (1983) Konrada Pałubickiego to trzyczęściowa kompozycja, wymagająca od wykonawcy dużej kreatywności. Każda z jej części nie posiada zapisanych słownych oznaczeń tempa, jedynie oznaczenia metronomiczne. Kompozytor nie zapisuje więc

informacji o ekspresji wykonania, pozostawiając wykonawcy w tym aspekcie dużo dowolności. Równie ograniczone są sugestie kompozytora dotyczące dynamiki i artykulacji. Stwarza to dla kreatywnego pianisty ogromne możliwości interpretacyjne. Pan Daniel Ziomko wywiązuje się z tego zadania znakomicie ukazując czytelny, świadomy i dojrzały zamysł twórczy. Zróżnicowanie kompozycji pod względem kolorystycznym i artykulacyjnym, jak również swoboda i ekspresja wykonania zasługują na wysoką ocenę. Swoboda agogiczna, zwłaszcza we fragmentach o zróżnicowanej kolorystyce i artykulacji, w interpretacji doktoranta jest bardzo naturalna i wydaje się właściwa jako zasada kształtowania frazowania i formy utworu. Doktorant wnosi do prezentowanego dzieła wiele własnej indywidualności, co ze względu na małą ilość wszelkiego rodzaju oznaczeń, jest zapewne zgodne z oczekiwaniami kompozytora.

Kolejnymi prezentowanymi utworami są cztery Sonaty fortepianowe Ewy Synowiec. Każda z nich jest odmienna i na swój sposób nowatorska i odkrywczą, zarówno w formie utworu, jak i w sposobie zapisu. Kompozytorka pozostawia wykonawcy decyzje dotyczące wielu elementów swych dzieł. Dotyczy to zarówno formy, czasu trwania utworu (szczególnie w *Sonacie w formie otwartej* czy *Sonacie per pianoforte III*), jak i pozostałych elementów dzieła muzycznego, takich jak: artykulacja, dynamika, czy pedalizacja. Wykonawca ma w tej kwestii praktycznie nieograniczoną swobodę ale przez to ciąży na nim olbrzymia odpowiedzialność za ostateczny kształt dzieła. Doktorant w przedstawionym nagraniu prezentuje pełne zrozumienie idei kompozytorki, doskonały warsztat wykonawczy, a także właściwie odczytaną stylistykę kompozycji. *Sonata minima* i *Sonata per pianoforte II* to dzieła zawierające bardzo skromne, minimalistyczne środki kompozytorskie. Wymuszają bardzo precyzyjny i subtelny dobór środków pianistycznych niezbędnych dla oddania intencji kompozytorki, z czego artysta wywiązuje się bardzo dobrze. Wykonując cztery Sonaty fortepianowe Ewy Synowiec Pan Daniel Ziomko wykazał się niezwykłą kreatywnością i elastycznością interpretacji, co zasługuje na docenienie.

Sonata na fortepian Władysława Walentynowicza jest doskonałym przykładem tradycyjnego kształtowania formy utworu. To rozbudowane, utrzymane w neoromantycznym charakterze dzieło wymaga od wykonawcy dobrego rozplanowania formy i dramaturgii kompozycji. Doktorant bardzo dobrze konstruuje długie frazy i rozległe płaszczyzny w utworze. Nie jest to zadanie łatwe ze względu na ewolucyjność narracji kompozytora. Narracja pianisty jest bardzo klarowna, nacechowana równowagą wszystkich elementów interpretacji i szlachetnym umiarem w doborze środków pianistycznych. Doktorant operuje

zróznicowanym brzmieniem zarówno w warstwie dynamicznej jak i kolorystycznej, co jeszcze bardziej uwypukla wszelkie niuanse architektoniczne dzieła.

Reasumując, należy stwierdzić, że kształt i jakość artystyczna prezentowanych dzieł zasługuje na pochwałę i docenienie. Oceniam je bardzo wysoko.

Dopełnieniem dzieła artystycznego jest jego opis, stanowiący wyjaśnienie tematu dzieła i jego muzycznej interpretacji. Opis jest ściśle związany z dziełem. Składa się z dwóch rozdziałów, które poprzedzone są wstępem oraz podsumowane zakończeniem.

W rozdziale pierwszym pt.: *Sylwetki kompozytorów* autor przedstawia krótkie biografie twórców. Nakreśla również tło historyczne mające znaczenie dla kształtowania ich osobowości. Istotne jest również ukazanie roli jaką kompozytorzy ci odegrali w historii Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Rozdział drugi pt.: *Analiza kompozycji*, główna część opisu dzieła artystycznego, jest najistotniejszym rozdziałem z punktu widzenia tematu pracy. Autor analizuje w nim kompozycje będące przedmiotem jego badań, przedstawiając wiele sugestii interpretacyjnych i wykonawczych. Wobec często ograniczonych określeń interpretacyjnych, zapisanych przez twórców, zabieg ten ma istotne znaczenie dla przyszłych wykonawców tych dzieł.

Zakończenie jest podsumowaniem poruszanych wcześniej zagadnień.

Opis charakteryzuje się przejrzystością układu formalnego i dowodzi kompetencji autora, a także jego dużej świadomości zarówno pod względem naukowym jak i artystycznym. Wiedza przekazana przez doktoranta świadczy o dogłębnej znajomości prezentowanej tematyki. Kandydat trafnie przedstawia aspekty wykonawcze utworów zawartych w zaprezentowanym dziele artystycznym, a wyciągnięte wnioski świadczą o jego dojrzałości artystycznej i naukowej.

Pracę uzupełnia bibliografia.

Bardzo interesującą częścią pracy jest aneks zawierający własne opracowanie rękopisów prezentowanych kompozycji. Jest to niezwykle cenna część opisu dzieła artystycznego, gdyż można je z powodzeniem traktować, jako wskazówki wykonawcze do pierwszego wydania.

Opis dzieła został bardzo dobrze opracowany od strony edytorskiej.

KONKLUZJA

Stwierdzam, że praca doktorska Pana mgr. Daniela Jakuba Ziomko, dzięki sztuce wykonawczej doktoranta i odpowiednim narzędziom badawczym, w wyczerpujący sposób rozwiązuje przedstawioną problematykę. Praca szeroko traktuje temat i stanowi jego

oryginalne rozwiązanie. Jest wartościowym przedsięwzięciem artystyczno-naukowym. Praca doktorska Pana mgr. Daniela Jakuba Ziomko wzbogaca kulturę muzyczną w Polsce a poprzez to stanowi znaczący i twórczy wkład w rozwój sztuki muzycznej i całej dziedziny sztuki. Analiza zawarta w pracy dowodzi głębokiej wiedzy doktorantka. Kandydat wykazał się umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił wymagania art. 187 ust. 1 i 2 Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r.

Stawiam wniosek o przyjęcie pracy doktorskiej Pana mgr. Daniela Jakuba Ziomko i dopuszczenie jej do obrony publicznej.

prof. dr hab. Cezary Sanecki

Łódź, 20 października 2023 r.